

Åmåls kommun

Revisorerna

2015-01-12

Till: Kommunstyrelsen

För kännedom: Kommunfullmäktige

Revisionsrapport

Kommunstyrelsens uppsikt, styrning och ledning av teknik- och fritidsnämnden.

Vi har granskat om kommunstyrelsen har skapat ändamålsenligt system för styrning, planering, uppföljning och rapportering för den gemensamma teknik- och fritidsnämnden. Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen styr och leder teknik- och fritidsnämnden mot reglemente, samverkansavtal och mål för den gemensamma nämnden. Vid granskningen har vi biträtt av KPMG.

Vår sammantagna bedömning är att kommunstyrelsen till viss del leder och styr verksamheten mot samverkansavtal, reglemente och mål men att det finns förbättringsområden.

Våra sammanfattande rekommendationer är:

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer en gränsdragning görs mellan nämndens ansvar och kommunstyrelsens ansvar.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer och följer upp att den planerade utvärderingen i samband med bokslutet för 2015 genomförs samt att resultatet återkopplas till kommunstyrelsen.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen i utvärderingen särskilt följer upp om det ursprungliga syftet med samverkan uppnås samt genomför en kartläggning över om avtalet i någon mening behöver justeras.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen i utvärderingen utgår från de förbättringsområden och slutsatser som framkommer i de tidigare uppföljningarna.

I övrigt hänvisar vi till rapporten i sin helhet. Vi önskar att kommunstyrelsen senast den 4 mars 2016 inkommer med kommentarer till ovanstående iakttagelser och rekommendationer.

För kommunrevisionen

Lennart Hansson

Ordförande/ revisor

Inga Engström

Revisor

Åmåls kommun

Kommunstyrelsens uppsikt, styrning
och ledning av teknik- och
fritidsnämnden
Revisionsrapport

KPMG AB
4 januari 2016
Antal sidor: 14

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	3
3.	Syfte	3
4.	Avgränsning	4
5.	Revisionskriterier	4
6.	Ansvarig nämnd/styrelse	4
7.	Metod	4
8.	Projektorganisation	4
9.	Tillbakablick samverkan gemensam nämnd	4
10.	Styrande dokument	5
10.1	Samverkansavtalet	5
10.2	Teknik- och fritidsnämndens reglemente	6
10.3	Förändringar i avtal/reglemente	6
11.	Uppföljning och utvärderingar	6
11.1	Kommentar	8
12.	Planering, uppföljning, rapportering och uppsikt	9
12.1	Budget- och målprocess	9
12.2	Uppsikt och rapportering	9
12.3	Nämndens verksamhetsplan och beställningar/uppdrag	10
12.4	Kommentar	11

1. Sammanfattning

Vi har av revisorerna i Åmåls kommun fått i uppdrag att granska hur kommunstyrelsen styr, leder och följer upp verksamheten i teknik- och fritidsnämnden. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2015. Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen styr och leder teknik- och fritidsnämnden mot reglemente, samverkansavtal och mål för den gemensamma nämnden. Styrning, ledning och uppsikt ska belysas. Vår sammantagna bedömning är att kommunstyrelsen till viss del leder och styr verksamheten mot samverkansavtal, reglemente och mål.

Vi har granskat:

Om kommunstyrelsen har skapat ändamålsenligt system för styrning, planering, uppföljning och rapportering för den gemensamma teknik- och fritidsnämnden. Om rapporteringsrutin för den gemensamma teknik- och fritidsnämnden följer samma rutin som övriga nämnder i Åmåls kommun.

Det finns ett upprättat årshjul för planering av budget och målsättningar. Den gemensamma nämnden följer inte samma system för uppföljning av mål och indikatorer som övriga kommunen eftersom nämnden följer det system som Säffle kommun använder. Teknik- och fritidsnämnden och övriga nämnder i kommunen följer samma tidplan för avrapportering. Kommunstyrelsen tar löpande del av rapporter avseende ekonomi.

Det har framkommit att vad gäller de delar som övertogs från Åmåls kommun fanns oklarheter gällande hur budgetering och investeringar hanterades samt felaktig fördelning mellan avgiftskollektiv och skattekollektiv. Dessa delar har setts över och hanterats.

I våra intervjuer framkommer att det finns problem i att nämnden inte genomför investeringar enligt plan och detta är ett problem sedan flera år tillbaka. Det är positivt att investeringar inte per automatik förs över mellan åren och att nämnden får begära medel på nytt för sina investeringar. Förseningar av vissa investeringar kan även uppstå på grund av ogynnsamma väderförhållanden vilka är svåra att förutse.

- Vi bedömer att flera steg har tagits mot en ändamålsenlig styrning men det återstår fortfarande vissa delar.
- Vi bedömer att kommunstyrelsen bör säkerställa att de servicedeklarationer som beskrivs i samverkansavtalet tas fram.
- Vi bedömer även att kommunstyrelsen bör säkerställa att en beställarfunktion eller motsvarande upprättas som motpart till teknik- och fritidsnämnden för att skapa en större tydlighet mellan kommunstyrelsen och den gemensamma nämnden.
- Eftersom det har framkommit att det finns problem med att investeringar inte klaras genomföras under de aktuella året rekommenderar vi att kommunstyrelsen kompletterar sin beredning av budget. Beredningen bör kompletteras med en tidplan för när investeringen ska göras under året. Vi bedömer även att kommunikationen med den gemensamma nämnden i beredningsprocessen av budgeten måste utvecklas avseende

vilka resurser som finns tillgängliga för att kunna verkställa de förslag på investeringar som begärs.

Om reglemente och samverkansavtal har förändrats sedan nämnden bildades.

Tillägg till samverkansavtal har gjorts avseende det miljöstrategiska arbetet samt ansvar gällande röt- och deponigas. Reglementet har ändrats i och med att den gemensamma nämnden övertog ansvaret som trafiknämnd från kommunstyrelsen.

Om kommunstyrelsen har formulerat en tydlig ansvars- och uppdragsbeskrivning till teknik- och fritidsnämnden utifrån reglemente och samverkansavtal. Om kommunstyrelsen följer upp att verksamheten bedrivs enligt samverkansavtal och reglemente.

Utöver samverkansavtal och reglemente finns inget övrigt upprättat dokument eller uppdragsbeskrivning för teknik- och fritidsnämnden. Resultatet från det seminarium som hölls under 2014 var att uppdrag och roller definierades. Vi ser den definition som gjordes mellan kommunstyrelsen i Åmål och teknik- och fritidsnämndens som ett förtydligande av uppdraget till teknik- och fritidsnämnden. Nämnden definierades som ansvarig för utförandet för berörda verksamheter inom ramar för reglementet, beställningen, ekonomin och verksamhetsplanen.

Kommunstyrelsen har delvis följt upp samverkansavtalet.

- Kommunstyrelsen har ingen möjlighet att i detalj påverka och styra den verksamhet som har lämnats över till nämnden. Kommunstyrelsen har skyldighet att samordna förvaltningen av den kommunala organisationen samt utöva uppsikt över nämnderna. Det är av yttersta vikt att rollerna här särskiljs. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer att en gränsdragning görs mellan nämndens ansvar och kommunstyrelsens ansvar för att minska risken att gå in i varandras områden.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer och följer upp att den planerade utvärderingen i samband med bokslutet för 2015 genomförs samt att resultatet återkopplas till kommunstyrelsen.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen i utvärderingen särskilt följer upp om det ursprungliga syftet med samverkan uppnås samt genomför en kartläggning över om avtalet i någon mening behöver justeras.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen i utvärderingen utgår från de förbättringsområden och slutsatser som framkommer i de tidigare uppföljningarna.

2. Bakgrund

Vi har av revisorerna i Åmåls kommun fått i uppdrag att granska hur kommunstyrelsen styr, leder och följer upp verksamheten i teknik- och fritidsnämnden. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2015.

Åmåls kommun och Säffle kommun ingår i teknik- och fritidsnämnden som är en gemensam nämnd. Säffle är värdkommun för nämnden.

Enlig kommunallagen har kommunstyrelsen ansvar att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen har som sitt verktyg rätt att begära in yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina åtaganden. Kommunstyrelsens uppsikt innebär att skapa sig en överblick över hela den kommunala förvaltningen och har rätt att lämna anvisningar, råd och rekommendationer till nämnderna. I gemensamma nämnder har samtliga ingående kommuners kommunstyrelser samma uppsiktsplikt. Uppsikten ankommer således inte endast värdkommunen.

Som grund för samverkan i gemensam nämnd ska finns nämndreglemente samt en överenskommelse om samverkan. I förarbetena till kommunallagen finns vägledning om vad överenskommelse om samverkan ska innehålla.

Åmåls kommuns revisorer bedömer att det finns en risk att kommunstyrelsens styrning, ledning och uppföljning brister och att det är väsentligt att granska hur kommunstyrelsen säkerställer efterlevnad och uppföljning av samverkansavtal och reglemente.

3. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen styr och leder teknik- och fritidsnämnden mot reglemente, samverkansavtal och mål för den gemensamma nämnden. Styrning, ledning och uppsikt ska belysas.

Vi har därför granskat:

- Om kommunstyrelsen har skapat ändamålsenligt system för styrning, planering uppföljning och rapportering för den gemensamma teknik- och fritidsnämnden. Om rapporteringsrutin för den gemensamma teknik- och fritidsnämnden följer samma rutin som övriga nämnder i Åmåls kommun.
- Om reglemente och samverkansavtal har förändrats sedan nämnden bildades.
- Om kommunstyrelsen har formulerat en tydlig ansvars- och uppdragsbeskrivning till teknik- och fritidsnämnden utifrån reglemente och samverkansavtal. Om kommunstyrelsen följer upp att verksamheten bedrivs enligt samverkansavtal och reglemente.

4. **Avgränsning**

Granskningen har omfattat kommunstyrelsen.

5. **Revisionskriterier**

Vår bedömning kommer att ske med utgångspunkt från Åmåls kommunfullmäktiges beslut avseende tillskapande av den gemensamma teknik- och fritidsnämnden, nämndens reglemente, samverkansavtal och tillämpliga underlag och beslut.

6. **Ansvarig nämnd/styrelse**

Granskningen har avsett kommunstyrelsen

Rapporten är saklighetsgranskad av kommunchef i Åmål samt teknik- och fritidschef.

7. **Metod**

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Intervjuer med berörda tjänstemän samt presidiet i kommunstyrelsen

8. **Projektorganisation**

Granskningen har genomförts av Caroline Fornbrant, konsult, under ledning av Karin Helin Lindkvist, certifierad kommunal revisor.

9. **Tillbakablick samverkan gemensam nämnd**

År 2009-2010 genomfördes en utredning för hur samarbetet skulle se ut gällande kommunalteknik, park och fritid. Organisation, tillgångar, personal utreddes och förhandlingar genomfördes. Det hade uppdagats i både Åmål och Säffle att det fanns problem att klara kompetensförsörjningen och kommunerna samverkade inledningsvis genom att ha en gemensam förvaltningschef.

Den 1 januari 2011 bildades nämnden. Nämndens första tid präglades enligt uppgift av misstro och ett missnöje från Åmåls kommuns sida. Det fanns många delar som behövde klaras ut. Det fanns olika kulturer i de olika kommunerna kring hur budget och redovisning hanterades. Bristen i tillit fanns enligt uppgift under den första tiden hos invånare, förtroendevalda och anställda och varierade inom dessa grupper. I början av 2011 upptäcktes att de skattefinansierade verksamheterna överförda från Åmåls kommun var underfinansierade. Redovisning av kostnader

för investeringar och drift hanterades olika samt åtskillnaden mellan skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet inkonsekvent. Åmåls kommun har sedan dess skrivit ner värdet av investeringar (2012) och tillskjutit ytterligare driftmedel (2012) och de sista felaktigheterna har fasats ut med hjälp av omfördelningar av budgetmedel.

10. Styrande dokument

10.1 Samverkansavtalet

Enligt samverkansavtalet ansvarar teknik- och fritidsnämnden för kommunalteknik, fritid och lokalvård. I detta ingår:

- Kommunernas tekniska verksamheter, kart- och GIS-verksamhet, gator och vägar som ingår i kommunens ansvarsområden, allmänna VA-anläggningar, renhållning, Östby miljöstation, fritids- lek- och friluftsanläggningar, skogar, park- och grönområden, båt – och gästhamnar, miljöstrategiska frågor, lokalvård, parkerings- och lotteritillstånd samt upplåtelse av allmän platsmark för särskilda ändamål inklusive torghandel.

Syftet med samverkan är:

- Verkställa en väl fungerande kommunal verksamhet inom ovanstående till minst den nivå som gällande lagstiftning, samverkansavtal samt överenskommelse anger.
- Skapa förutsättningar för en optimering av resursutnyttjande och ekonomi jämfört med om medlemskommunerna ska bedriva motsvarande verksamhet var för sig.
- Bidra till att tillhandahålla och utveckla en god samlad kompetens för ovanstående område för var och en av medlemskommunerna.

Till teknik- och fritidsnämnden har överlåtits de befogenheter och skyldigheter som annars ankommer på enskild kommun enligt vad som anges i upprättat reglementen.

Servicenivån gentemot allmänheten ska anpassas till överenskommelsen med respektive medlemskommun och beskrivas i servicedeklaration eller likande.

Enligt avtalet ska en referensgrupp inrättas för resursfördelning, budgetdialog, prioritering med mera. Det finns en referensgrupp bestående av respektive kommunchef och ekonomichef samt chef för teknik- och fritidsförvaltningen.

Enligt samverkansavtalet ska kommunledningen i de båda samverkande kommunerna utvärdera verksamheten, dels i november 2012 och dels efter fyra år (d.v.s. vid utgången av 2014).

10.2 Teknik- och fritidsnämndens reglemente

Reglemente för nämnden antogs 2010-10-27. Enligt reglementet har teknik- och fritidsnämnden ansvar för att leda kommunernas tekniska verksamheter.

10.3 Förändringar i avtal/reglemente

Samverkansavtalet har inte förändrats sedan bildandet annat än att vissa kompletteringar och förtydliganden har gjorts enligt följande: Förtydliganden gällande ansvar för deponi- och rötgas (2013) samt förtydligande av ansvaret för det miljöstrategiska arbetet (2015).

Reglemente för nämnden antogs 2010-10-27. Reglementet har reviderats en gång. Revideringen skedde 2012 och innebar att teknik- och fritidsnämnden övertog ansvaret som trafiknämnd från kommunstyrelsen.

11. Uppföljning och utvärderingar

Enligt samverkansavtalet ska kommunledningen i de båda samverkande kommunerna utvärdera verksamheten, dels i november 2012 och dels efter fyra år (d.v.s. vid utgången av 2014).

Kommunstyrelsen genomför ingen löpande uppföljning av reglemente eller samverkansavtal. Enligt uppgift planeras en uppföljning av samverkansavtalet att genomföras i samband med bokslutet 2015.

Respektive kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i november 2012 att genomföra en utvärdering av samverkan i den gemensamma nämnden.

Av utvärderingen framkommer att processer och roller behöver tydliggöras. Av utvärderingen framgår även att referensgruppens arbete inte har varit aktivt. Detta har emellertid enligt uppgift från våra intervjuer förändrats sedan dess och referensgruppen har utifrån utvärderingen under 2013 arbetat vidare med dessa delar och arbetat med att tydliggöra roller inom samverkan.

Utvärderingen landar i sex punkter som sammanfattar åtgärder som enligt rekommendation behöver hanteras inom den närmaste tiden:

- Upprätta de arenor som behövs för en stabil dialog och samverkan mellan kommunerna och den gemensamma nämnden.
- Utveckla en beställarsamordning som tar kontroll över processen att gemensamt styra upp verksamheten
- Formulera ett uppdrag för referensgruppen. Uppdraget ska stå i relation till beställarsamordningens arbete.
- Förbättra information till invånare och anställda.
- Se över och utveckla relationen och service till kunder. Servicedeklaration?
- Systematisera utvecklingsarbetet inom förvaltningen
- Utveckla ledarskapet

Under 2013 genomfördes medborgarundersökningen *Kritik på teknik*. Av utvärderingen framkommer att medborgarna i Åmåls kommun följer genomsnittet eller har ett något högre resultat än övriga deltagande kommuner. Det framkommer även att medborgarna i Åmåls kommun är nöjdare än medborgarna i Säffle kommun.

Under 2014 följdes samverkan upp på nytt med referensgruppens arbete som utgångspunkt och underlaget från utvärderingen från 2013. Ett seminarium hölls där roller, avgränsningar, ansvar och uppdrag diskuterades. Deltagare i seminariet var respektive kommunstyrelsens arbetsutskott, teknik- och fritidsnämndens presidium, samt referensgruppen. Syftet var att komma samman och identifiera möjligheter och problem i samarbetet, ange färdriktningen för samarbetet de närmaste åren samt öka delaktighet och tillit i samarbetet. Målet var att skapa en programförklaring för fortsatt samarbete.

Vid seminariet identifierades styrkor och svagheter samt roller, avgränsningar och framgångsfaktorer.

Åmåls kommuns kommunstyrelsens uppdrag definierades till att:

- Godkänna uppdrag och resurser (beställning) avseende Åmåls andel av den gemensamma nämnden.
- Ansvar för samverkan/samordning med Säffle.
- Lägga fast de finansiella förutsättningarna och de ekonomiska spelreglerna (beställaransvar) tillsammans med kommunstyrelsen i Säffle.
- Gemensam budgetberedning och tertialredovisning
- Avgränsning: kommunstyrelsen inte har något formellt verksamhetsansvar, men ska ha förutsättningar för invånardialog.

Teknik- och fritidsnämndens uppdrag definierades till:

- I utförarrollen ansvara för berörda verksamheter med avgränsningen inom ramarna för reglementet, beställningen, ekonomin och verksamhetsplanen

Enligt uppgift förbättrades samarbetet och misstron minskade efter seminariet 2014. Nu beskrivs samverkan som att vara på rätt väg. Bland annat ingår nu teknik- och fritidschefen även i Åmåls kommuns ledningsgrupp vilket underlättar planering, uppföljning och insyn för Åmåls del i den gemensamma nämnden.

Utifrån våra iakttagelser konstaterar vi att de tre punkter i syftet med samverkan enligt avtalet har utvärderats enligt följande:

Syfte	Har följts upp genom
Verkställa en väl fungerande kommunal verksamhet inom ovanstående till minst den nivå som gällande lagstiftning, samverkansavtal samt överenskommelse anger	<p>Medborgarundersökningen – hur nöjda är kommunens medborgare med gator, VA, avfall, parker.</p> <p>Medarbetarna i den gemensamma nämnden – hur de mår och hur de upplever verksamheten</p>

	och sitt arbete – följdes upp som en del i den genomlysning som gjordes 2013.
Skapa förutsättningar för en optimering av resursutnyttjande ekonomi jämfört med om medlemskommunerna ska bedriva motsvarande verksamhet var för sig.	<p>Ingen uppföljning har gjorts fullt ut avseende denna punkt. Inför starten av samverkan fanns inget utgångsläge och det finns därför inget att jämföra mot. Det var felaktigheter i hur kostnader och intäkter fördes i Åmåls kommun.</p> <p>Det kommenteras dock i årsredovisningen 2012, samt enligt uppgift vid presentation av årsbokslutet för 2013 att vissa jämförelser har gjorts. Det beskrivs att sammanslagningen har bidragit till minskade personalkostnader och minskade kostnader för avtal och tjänster tack vare de synergieffekter som uppstått av samverkan.</p>
Bidra till att tillhandahålla och utveckla en god samlad kompetens för ovanstående område var och en av medlemskommunerna.	Ingen strukturerad uppföljning har gjorts avseende denna punkt. Vid våra intervjuer framkommer att det nu inte är några stora problem att rekrytera och behålla arbetskraft.

11.1 Kommentarer

Vi kan genom vår granskning konstatera att flera delar har genomförts för att förbättra samverkan och öka förtroendet för den gemensamma nämnden. Det har framkommit att vad gäller de delar som övertogs från Åmåls kommun fanns en hel del oklarheter gällande hur budgetering och investeringar hanterades samt felaktig fördelning mellan avgiftskollektiv och skattekollektiv. Dessa delar har setts över och hanterats.

Utvärderingar och uppföljningar som har genomförts rör i vissa delar respektive kommunstyrelse som beställare men även det interna arbetet i den gemensamma nämnden.

Utvärderingarna blev försenade och vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer och följer upp att den planerade utvärderingen i samband med bokslutet för 2015 genomförs samt att resultatet återkopplas till kommunstyrelsen. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen i utvärderingen särskilt följer upp om det ursprungliga syftet med samverkan uppnås samt genomför en kartläggning över om avtalet i någon mening behöver justeras.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen i utvärderingen utgår från de förbättringsområden och slutsatser som framkommer i de tidigare uppföljningarna.

Resultatet från det seminarium som hölls var att uppdrag och roller definierades. Vi ser den definition som gjordes mellan kommunstyrelsen i Åmål och teknik- och fritidsnämndens som ett

förtydligande av uppdraget till teknik- och fritidsnämnden. Nämnden definierades som ansvarig för utförandet för berörda verksamheter inom ramar för reglementet, beställningen, ekonomin och verksamhetsplanen. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen följer upp att servicedeklarationer tas fram samt säkerställer att beställarfunktion eller motsvarande upprättas. Detta för att tillse att beställningar/uppdrag till teknik- och fritidsnämnden får en tydlig hantering och att nämnden därigenom fullt ut ska kunna fungera som den utförarnämnd som definierats.

12. Planering, uppföljning, rapportering och uppsikt

12.1 Budget- och målprocess

Åmåls kommun lämnar årligen ett bidrag till den gemensamma nämnden för nämndens skattefinansierade verksamhet. Den gemensamma nämnden ingår i Säffle kommuns organisation och nämndens budget är en del av den totala budgeten i Säffle kommun. Fullmäktige i Säffle kommun fastställer budgeten för teknik och fritidsnämnden efter samråd med Åmåls kommun.

Ett årshjul har arbetats fram i Åmål för framtagande av budget och målsättningar. Det har framkommit att uppföljningarna mellan den gemensamma nämnden och kommunstyrelsen inte har fungerat på ett tillfredsställande sätt. Med årshjulet som utgångspunkt gör verksamhetsföreträdare bedömningen att uppföljningen och planeringen nu kommer att kunna göras bättre och enklare.

Årshjulet innebär följande

- Oktober – ledningsgruppen i Åmåls kommun och den politiska ledningen i kommunen lämnar förslag på vision och mål.
- November – ledningsgruppen genomför en omvärldsanalys och förutsättningar för framtiden.
- Januari – Dialog sker med respektive nämnd och förvaltning
- Februari/mars – Samtliga nämnder har fått budgetförutsättningar och direktiv och arbetar med budgeten.
- Maj – Budgetutskottet har dialog med respektive nämnd och förvaltning. Budgetutskottet slutför och sammanställer därefter förslag till budget för nästkommande år.
- Juni – budget antas av fullmäktige. Nämnderna får sina ramar.

12.2 Uppsikt och rapportering

Det förekommer viss personunion mellan kommunstyrelsen och ledamöter i den gemensamma teknik- och fritidsnämnden vilket beskrivs som ett sätt för kommunstyrelsen att få kunskap och insikt i den gemensamma nämnden.

I kommunstyrelsens protokoll kan vi följa löpande ekonomiska uppföljningar och prognoser för ekonomin i teknik- och fritidsnämnden. Rapporter över utvecklingen i den gemensamma nämnden hanteras varje månad av kommunstyrelsen. Rapporterna innehåller uppgifter om

budgetläget både för de skattefinansierade delarna och de taxefinansierade delarna samt investeringar.

Det framkommer att det finns vissa problem i verkställigheten av fullmäktiges beslut då investeringar som beslutas inte genomförs. Detta är ett problem sedan flera år tillbaka. Kommunstyrelsen har med anledning av detta infört en rutin som innebär att de investeringar som inte genomförs under året förfaller vid årsskiftet. Teknik- och fritidsnämnden får därefter begära investeringen på nytt. Inför 2015 fördes nästan 2,3 mnkr över från föregående års ej genomförda investeringar. Vi noterar i uppföljning per tertial 1 att nämnden prognostiserar ett överskott om 5,2 mnkr vad gäller investeringar inom de avgiftsfinansierade delarna. Det överskott som lämnats för investeringar inom den avgiftsfinansierade verksamheten efter tertial 1 redovisades enligt uppgift redan under 2014 strax efter budgetprocessen för 2015. Tät dialog har förts mellan teknik- och fritidsförvaltningen och kommunledningen i Åmål om att redan i första prognosen i februari till nämnden skulle lyfta avvikelserna, vilket gjordes.

Flera av de investeringar som genomförs är väder- och säsongsberoende. Stora regnmängder, snömängder eller annat kan påverka nämndens möjlighet att utföra beslutade investeringar under verksamhetsåret.

I Åmåls kommun och Säffle kommun används olika IT-system (beslutsstöd) för uppföljning av mål och indikatorer. Då teknik- och fritidsnämnden använder sig av Säffle kommuns system ser uppföljningarna lite olika ut. Tidplaner för uppföljning är samma för teknik- och fritidsnämnden och övriga nämnder i kommunen.

12.3 Nämndens verksamhetsplan och beställningar/uppdrag

Teknik- och fritidsnämnden får årliga uppdrag via budgetprocessen och de investeringar som beslutas. Styrningen till nämnden utgår från fullmäktiges vision som sedan bryts ned till verksamhetsplan för nämnden.

I nämndens verksamhetsplan hänvisas till att teknik- och fritidsnämndens verksamheter styrs av de båda kommunernas visioner, övergripande mål och strategier.

Visionen och de strategiska målen i Åmåls kommun har brutits ned i övergripande nämndmål, förvaltningsmål, mått och aktiviteter för styrning av den gemensamma nämnden. Beslut gällande den verksamhet där ansvaret tagits över av nämnden styrs från nämnden. Vid de tillfällen när dialog och uppföljning sker under året diskuteras bland annat politiska ambitionsnivåer avseende service till kommuninvånare. Det kan handla om öppettider för bad i simhall.

Enligt Säffles kommuns regelverk gällande verksamhetsplan så fastställs den av nämnderna i oktober. Teknik- och fritidsnämnden gör ett undantag och antar verksamhetsplanen i samband med underlag till ramsättning under våren för att anpassa sig till Åmåls kommuns budgethantering.

Teknik- och fritidsnämndens verksamhetsplan bereddes den 11 februari 2015 av kommunstyrelsen i Åmåls kommun som föreslog fullmäktige att fastställa planen. Verksamhetsplanen behandlades av fullmäktige den 25 februari. Fullmäktige återremitterade ärendet med motiveringen att kommunstyrelsen skulle klargöra om teknik- och fritidsnämndens

aktiviteter i verksamhetsplanen kan stämmas av mot budget vid delårsbokslutet utifrån att teknik- och fritidsnämndens rutiner och systemstöd inte är det samma som Åmåls kommun. Ärendet har efter återremissen inte behandlats i vare sig kommunstyrelsen eller fullmäktige.

Verksamhetsföreträdare menar att kommunstyrelsen inte har något verksamhetsansvar för den verksamhet som har lämnats över från Åmåls kommun till teknik- och fritidsnämnden i Åmål och Säffle. All personal är anställd av Säffle kommun. Kommunstyrelsen ska agera som beställare gentemot den gemensamma nämnden. I den årliga budgetprocessen framställer nämnden äskanden till respektive kommun. Begärda medel hanteras i budgetberedning och fullmäktige beslutar därefter om nämndens ram enligt fastställt årshjul.

Vid våra intervjuer med kommunstyrelsens presidium framkommer att de uppdrag som ges till teknik- och fritidsnämnden inte alltid är helt tydliga. Det saknas enligt verksamhetsföreträdare en motpart inom Åmåls kommun som kan genomföra beställningar och uppdrag på ett bra sätt. Det saknas även en funktion för leveransgodkännande av utförd åtgärd.

Enligt det seminarium som genomfördes 2014 är nämndens uppdrag att i utförarrollen ansvara för berörda verksamheter inom ramarna för reglementet, beställningen, ekonomin och verksamhetsplanen.

12.4 Kommentar

Kommunstyrelsen har ingen möjlighet att i detalj påverka och styra den verksamhet som har lämnats över till nämnden. Kommunstyrelsen har skyldighet att samordna förvaltningen av den kommunala organisationen samt utöva uppsikt över nämnderna. Det är av yttersta vikt att rollerna här särskiljs.

Personunion kan i praktiken fungera som ett stöd i uppsikten, men det säkerställer inte per automatik en tillfredställande uppsikt. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt innebär att samtliga ledamöter i styrelsen har samma och ansvar för att utöva uppsikten.

Säffle och Åmål har olika beslutstöd för uppföljning av målstyrningen. Detta gör att den redovisning av måluppfyllelse som teknik- och fritidsnämnden lämnar ser olika ut från den som lämnas från övriga nämnder i kommunen.

Teknik- och fritidsnämndens verksamhetsplan är inte fastställd av fullmäktige, men det finns ett beslut där ärendet återremitterats. Ärendet har därefter inte hanterats i kommunstyrelsen eller i fullmäktige. Kommunstyrelsen som det beredande organen måste säkerställa att handlingar som återremitteras tas upp för beslut i fullmäktige. Det är enligt vår mening inte med självklarhet att nämnden verksamhet ska hanteras av fullmäktige, detta avgörs av styrmodellen, men i de fall ärenden återremitteras ska det tas upp för ny behandling.

I våra intervjuer framkommer att det finns problem i att nämnden inte genomför investeringar enligt plan och detta är ett problem sedan flera år tillbaka. Vi har förståelse för att väderförhållanden kan påverka om investeringen kan utföras. Det är viktigt att kommunstyrelsen säkerställer en fungerande kommunikation med teknik- och fritidsnämnden avseende detta. I de fall investeringar härrörs till den skattefinansierade verksamheten inom nämnden och nämnden i

Åmåls kommun
Kommunstyrelsens uppsikt, styrning och ledning av
teknik- och fritidsnämnden
2016-01-04

tidigt skede under verksamhetsåret signalerar att investering inte kommer att kunna genomföras rekommenderar vi att investeringsmedlen förs tillbaka till Åmåls kommun. I det fall investeringen kommer från någon av de avgiftsfinansierade delarna rekommenderar vi att investeringsmedlen stannar i den gemensamma nämnden för att säkerställa att medel från avgiftskollektivet inte överförs till skattekollektivet.

Det är positivt att investeringar inte per automatik förs över mellan åren och att nämnden får begära medel på nytt för sina investeringar. Eftersom det har framkommit att det finns problem med att investeringar inte klaras genomföras under de aktuella året rekommenderar vi att kommunstyrelsen kompletterar sin beredning av budget. Beredningen bör kompletteras med en tidplan för *när* investeringen ska göras under året. Vi bedömer även att kommunikationen med den gemensamma nämnden i beredningsprocessen av budgeten måste utvecklas avseende vilka resurser som finns tillgängliga för att kunna verkställa de förslag på investeringar som begärs.

Datum som ovan
KPMG AB

Caroline Fornbrant
Konsult